

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 0023-5903

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XCII

Nr 3

WARSZAWA 1985

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

ROCZNIK XCII
1985

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA – POZNAŃ 1985

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazylow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszcak (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emmanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE ODDZIAŁ W POZNANIU

Wydanie pierwsze. Nakład 3490+140 egz. Ark. wyd. 20,5. Ark. druk. 14,75. Papier druk. sat. V kl. 70 g, 70×100. Oddano do składania w czerwcu 1985 r. Podpisano do druku i druk ukończono w kwietniu 1986 r. Zam. nr 356/119. N-52. Cena zł 160.—

DRUKARNIA UNIwersytetu IM. A. MICKIEWICZA W POZNANIU

СОДЕРЖАНИЕ

Януш Тазбир — „Клятвопреступник Владыслав” в глазах потомков . . .	511
Эдвард Опалиньски — Выборы в Польше во времена Вазов. Шляхта в период междуцарствия	533
Мирослав Нагельски — Мнение шляхты о королевской гвардии 1632 - 1668 .	549
Анна Жарновска — Народная или мелкобуржуазная культура Рождение рабочей культуры в Польше на переломе XIX и XX вв	577
Эльжбета Знамеровска-Ракк — Болгария перед нападением III Рейха на Югославию и Грецию в 1941 г	603

Обзоры — Poleмики — Предложения

Ян Э. Замойски — Продолжение и развитие. Размышления по вопросу зарубежного сотрудничества Института истории Польской Академии Наук . . .	623
Петр К. Войцеховски — Когда состоялось собрание в Корытнице	641
Уршуля Борковска — Христианские молитвенники средневековья. Чтение источников	645
Зыгмунт Заремба — Выдержки из хроники обороны Варшавы в сентябре 1939 г. (Приготовил Аркадиуш Колодзейчик	673

Рецензионные статьи и рецензии

Яцек С. Матушевски — Исследования, посвященные вопросу средневековых чиновников в Польше	685
Витольд Молнк — Роль и направления деятельности Дезидерия Хнаповского	695

Хроника

TABLE DES MATIÈRES

Janusz Tazbir — Władysław le Parjure aux yeux de ses contemporains	511
Edward Opaliński — L'élection des Vasa en Pologne. La noblesse et les institutions de l'interrègne	533
Mirosław Nagielski — L'opinion des nobles sur la garde royale, 1632 - 1668	549
Anna Żarnowska — Entre la culture populaire et celle des petits bourgeois. Naissance de la culture ouvrière sur les terres polonaises à la charnière des XIX ^e et XX ^e s.	577
Elżbieta Znamierowska-Rakk — La Bulgarie devant l'agression du III ^e Reich contre la Yougoslavie et la Grèce en 1941	603

REVUES — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Jan E. Zamojski — Continuation et développement. Réflexions sur les relations étrangères de l'Institut historique de l'Académie polonaise des Sciences	623
Piotr K. Wojciechowski — Quand a eu lieu le rassemblement de Korytnica?	641
Zygmunt Zaremba — Extraits d'une chronique de la défense de Varsovie en septembre 1939 (élaborés par Arkadiusz Kołodziejczyk)	673

COMPTES RENDUS ET CRITIQUES

Jacek S. Matuszewski — Les recherches sur les fonctionnaires polonais au Moyen Age	685
Witold Molik — Rôle et orientations de l'activité de Dezydery Chłapowski	695

CHRONIQUE

SPIS TREŚCI

Janusz Tazbir — „Krzywoprzysięzca Władysław” w opinii potomnych . . .	511
Edward Opaliński — Elekcje wazowskie w Polsce. Stosunek szlachty do instytucji okresu bezkrólewia	533
Mirosław Nagielski — Opinia szlachecka o gwardii królewskiej w latach 1632 - 1668	549
Anna Żarnowska — Między kulturą ludową a drobnomieszczańską. Narodziny kultury robotniczej na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku	577
Elżbieta Znamierowska - Rak k — Bułgaria wobec napaści III Rzeszy na Jugosławię i Grecję w 1941 r.	603

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Jan E. Zamojski — Kontynuacja i rozwój. Refleksje nad współpracą Instytutu Historii PAN z zagranicą	623
Piotr P. Wojciechowski — Kiedy odbył się wiec w Korytnicy?	641
Urszula Borkowska — Chrześcijańskie modlitewniki w średniowieczu	645
Zygmunt Zaremba — Fragmenty dziennika z obrony Warszawy we wrześniu 1939 r. (opracował Arkadiusz Kołodziejczyk)	673

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jacek S. Matuszewski — O studiach nad urzędnikami średniowiecznymi w Polsce	685
Witold Mołik — O roli i kierunkach działalności Dezyderego Chłapowskiego (na marginesie poświęconych mu ostatnio biografii)	695

*

B. Trelińska, Kancelaria i dokument książąt cieszyńskich 1290 - 1573 — Krzysztof Skupieński	701
M. Ludwig, Tendenzen und Erträge der modern polnischen Spätmittelalterforschung unter besonderer Berücksichtigung der Stadtgeschichte — Jan M. Piskorski	704
Ch. Lübke, Novgorod in den russischen Literatur (bis zu den Dekabristen) — Kazimierz Stembrowicz	705
M. G. Müller, Die Teilungen Polens: 1772, 1793, 1795 — Tadeusz Cegielski	707
L. Mulevičius, Lietuvos kaimo ir dvaro žemės santykiai 1861-1917 metais (servitutai ir bendrasios ganyklos) — Krzysztof Groniowski	712
M. Francič, Komitet Obrony Narodowej w Ameryce 1912-1918 — Marian M. Drozdowski	714
D. E. Pienkos, PNA: A Centennial History of the Polish National Alliance of the United States of North America — Andrzej Brożek	718
International Business and Central Europe 1918 - 1939, A. Teichova, P. L. Cottrell (eds) — Teresa Małecka	723

W. Michowicz, Genewska Konferencja Rozbrojeniowa (1932-1937) a dyplomacja polska — Wojciech Materski	725
A. Wierzbicki, Wschód — Zachód w koncepcjach dziejów Polski — Andrzej Nowak	730

KRONIKA

XIX konferencja Polsko-Radzieckiej Komisji Historycznej (Warszawa, 20-21 listopad 1984 r.) — Otilda Wyszomirska-Kuźmińska	735
Spotkanie przedstawicieli redakcji czasopism historycznych państw socjalistycznych w Pradze — Andrzej Skrzypek	739

Cena zł 160,—

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty krajowej
rocznie zł 640,— półrocznie 320,—

Prenumeratę na kraj przyjmuje się:

- do dnia 10 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny
- do dnia 1 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Instytucje i zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa—Książka—Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa—Książka—Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie Nr 1153-201045-139-11, w terminach podanych dla prenumeraty krajowej. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sukscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the

Foreign Trade Enterprise

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY WARSZAWA S. A.

Indeks 36310